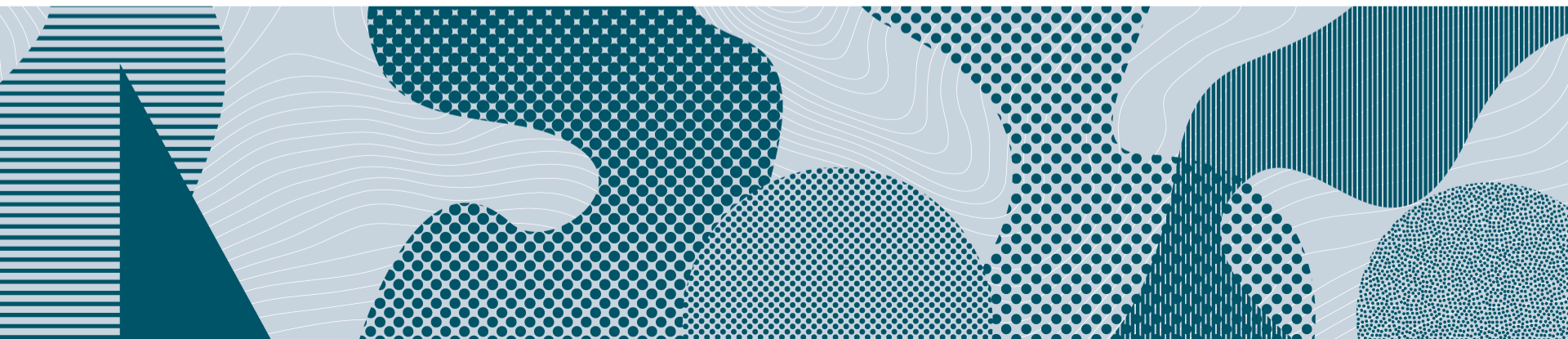

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Foreign interference – perspektywa polskich uczelni

Foreign interference - perspektywa polskich uczelni (1)

Pytania badawcze anonimowej ankiety internetowej przeprowadzonej przez NAWA w styczniu 2024 r. adresowanej do przedstawicieli biur współpracy zagranicznej polskich uczelni:

- *Czy polskie uczelnie posiadają procedury zapobiegania, ujawniania i reagowania na foreign interference?*
- *Czy polskie uczelnie doświadczają foreign interference?*
- *Czy foreign interference to dla polskich uczelni ważne zagadnienie?*

Foreign interference - perspektywa polskich uczelni (2)

Foreign interference

„działanie prowadzone przez zagraniczny podmiot państwowy lub w jego imieniu, które ma charakter przymusowy, niejawny, oszukańczy lub korupcyjny i jest sprzeczne z suwerennością, wartościami i interesami Unii Europejskiej.”

Źródło:

Tackling R&I foreign interference. Staff Working Document, Directorate-General for Research and Innovation, European Commission, 2022, s. 7

Foreign interference

- perspektywa polskich uczelni (3)

Przykłady zagranicznych ingerencji (wykorzystane w ankiecie):

- bezprawne uzyskanie informacji będących przedmiotem zainteresowania zagranicznego podmiotu (np. kradzież danych z systemu uczelni);
- prowadzenie dezinformacji, agitacji czy innego rodzaju kampanii (np. w mediach społecznościowych) zgodnie z interesem zagranicznego podmiotu;
- podważanie ważnych dla uczelni wartości, postrzeganych jako sprzeczne z interesem zagranicznego podmiotu;
- wpływanie na decyzje podejmowane w ramach współpracy na korzyść zagranicznego podmiotu

Czy polskie uczelnie doświadczają foreign interference?

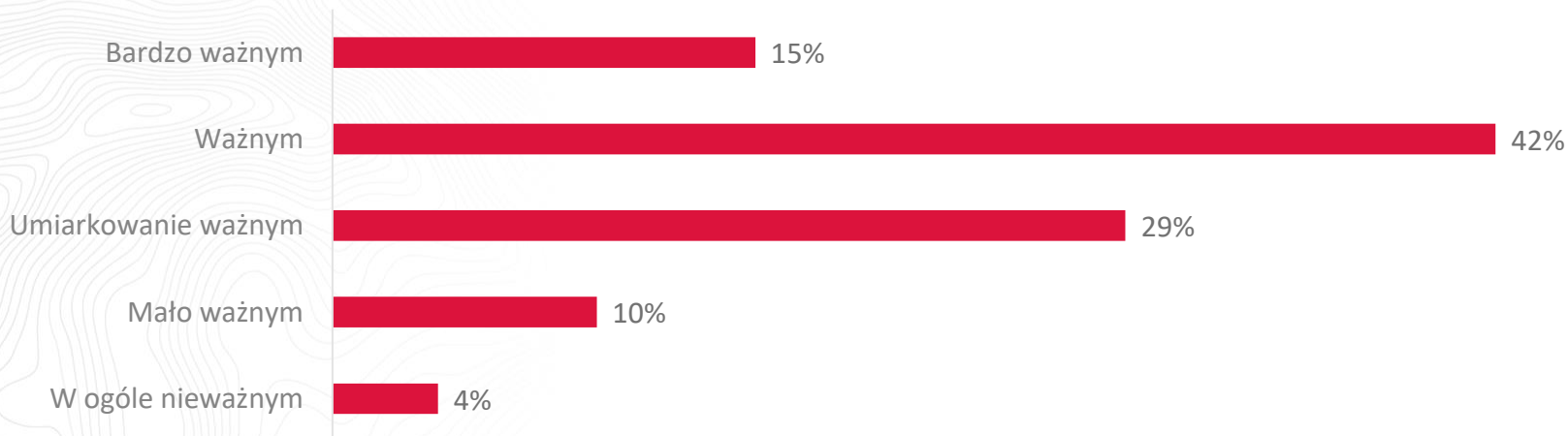
2 z 52 polskich uczelni uczestniczących w badaniu odnotowały zagraniczną ingerencję w ostatnich 5 latach:

„Propozycja współpracy połączona z dezawuowaniem amerykańskiego towarzystwa naukowego i reprezentowaniem interesów chińskiego systemu szkolnictwa wyższego.”

„Groźenie zerwaniem współpracy w przypadku odmowy podjęcia działania, które ze względów merytorycznych i organizacyjnych było trudne do zrealizowania przez naszą instytucję.”

Czy foreign interference jest dla uczelni ważnym problemem?

Proszę ocenić, na ile zagrożenie foreign interference podmiotów w obszarze kształcenia i nauki jest ważnym problemem dla Państwa instytucji?

Czy polskie uczelnie posiadają procedury w zakresie zapobiegania foreign interference, ujawniania ich i reagowania na nie?

48%
(25/52)

uczelnie uczestniczących w badaniu deklaruje posiadanie procedur w co najmniej jednym z trzech obszarów: zapobieganie, ujawnianie lub reagowanie na zagraniczne ingerencje

10%
(5/52)

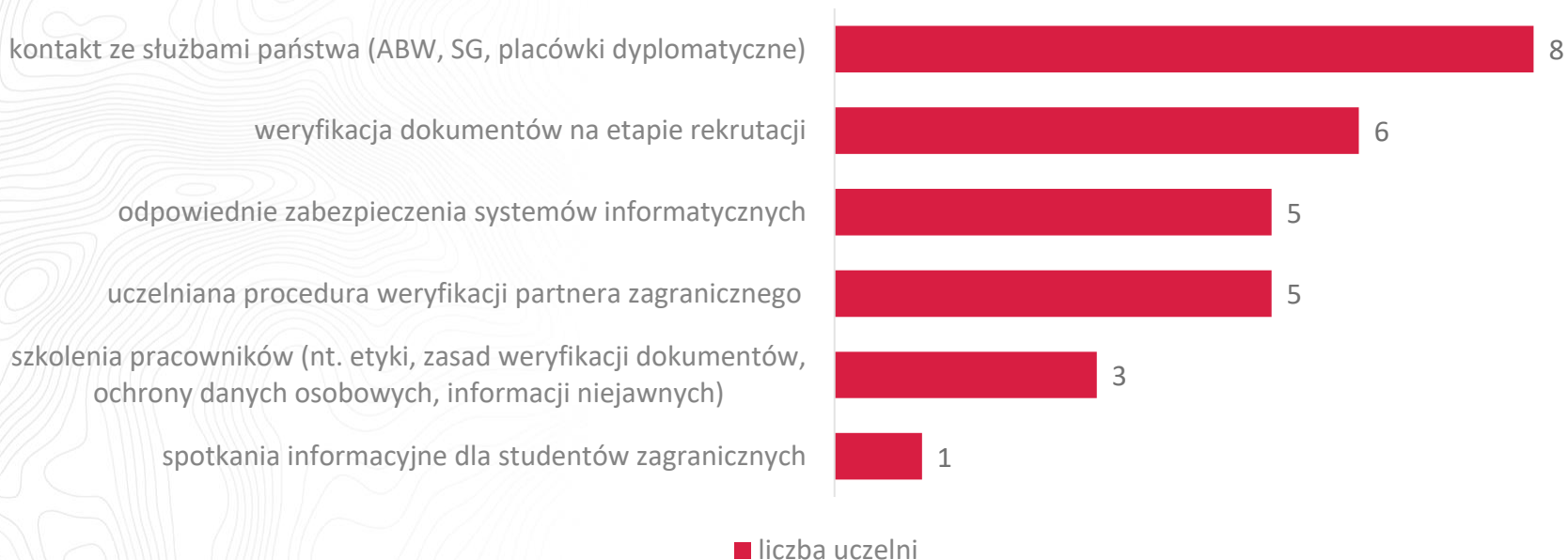
uczelnie deklaruje posiadanie procedur w zakresie zapobiegania, ujawniania i reagowania

27%
(14/52)

uczelnie jednocześnie **postrzega problem zagranicznych ingerencji jako ważny lub bardzo ważny** oraz **deklaruje brak posiadania procedur** w tym zakresie

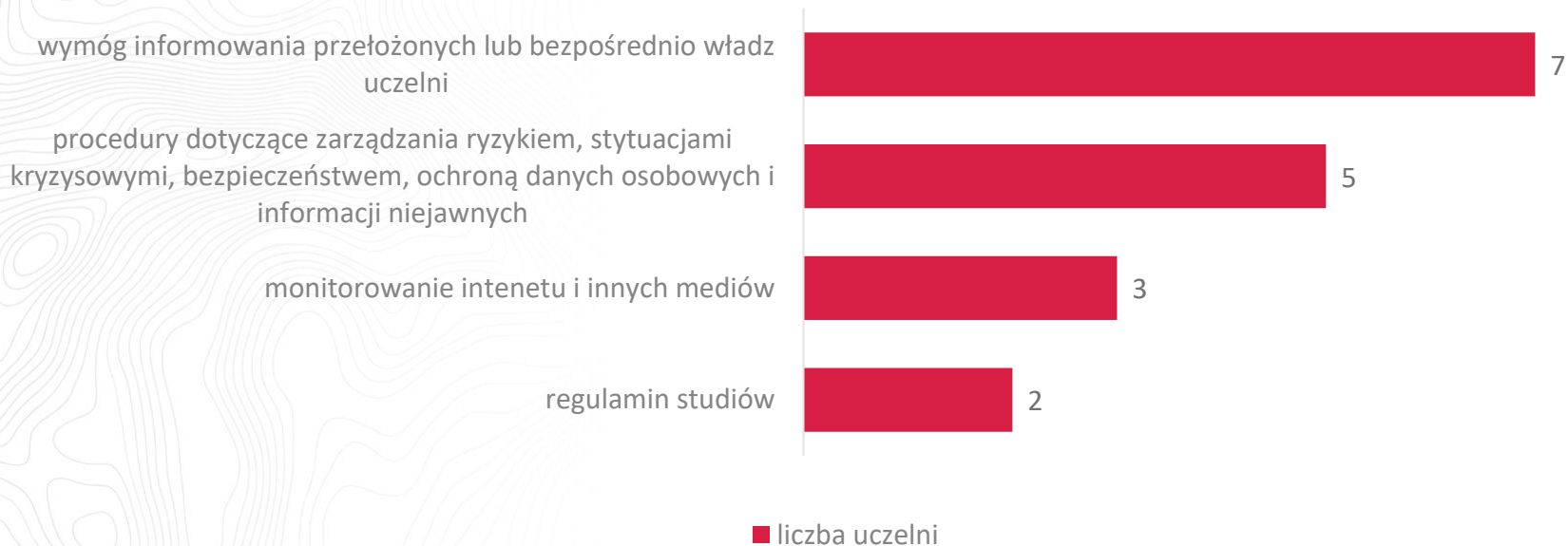
Procedury zapobiegania foreign interference

Procedury **zapobiegania** foreign interference wdrożone na uczelniach

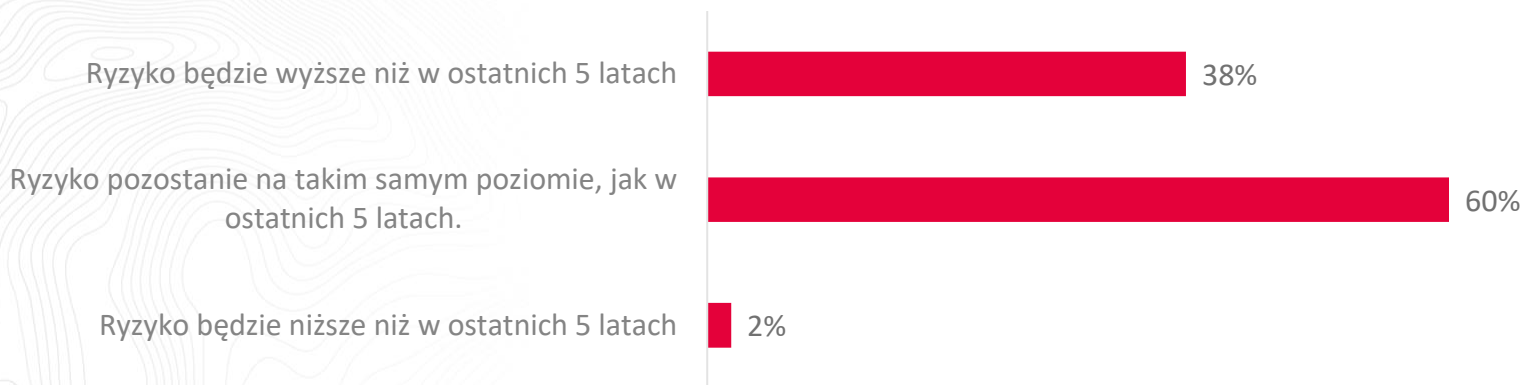
Procedury ujawniania zagranicznych ingerencji oraz procedury reagowania na foreign interference

Procedury ujawniania lub reagowania na zagraniczne ingerencje wdrożone na uczelniach

Ocena ryzyka foreign interference w ciągu najbliższych 5 lat

Jak oceniacie Państwo ryzyko wystąpienia tego rodzaju incydentów w ciągu najbliższych 5 lat w porównaniu z ostatnimi 5 latami?

Wybrane wypowiedzi przedstawicieli uczelni

„(...) Procedury powinny być w Polsce w Straży Granicznej i Ministerstwach, a nie w uczelniach. (...)”

„(...) Należałoby rozważyć stworzenie centralnego systemu zgłaszania i raportowania takich incydentów, np. do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz informowania o tych zdarzeniach wszystkich potencjalnych podmiotów: uczelni, instytutów naukowych itp. w celu zbudowania odporności na takie próby zagrożenia z zagranicy.”

„Uczelnia zdaje sobie sprawę z rangi zagrożeń związanych z agitacją i dezinformacją. Uważamy, że w tym obszarze uczelnie powinny otrzymać jasne wskazówki jak przeciwdziałać tego typu zagrożeniom.”

„Główne poczucie niebezpieczeństwa u kadry mojej Uczelni wynika z niedostatecznej ochrony praw autorskich. Kadra obawia się kopiowania autorskich sylabusów i metod nauczania bez zgody.”

Rekomendacje (1)

1. Należy kontynuować diagnozę stanu wdrożenia procedur zapobiegania, ujawniania i reagowania na ingerencje zagraniczne na polskich uczelniach.
2. Powinny zostać opracowane minimalne standardy w zakresie ww. procedur (w oparciu o dokument KE: *Tackling R&I foreign interference* oraz konsultacje ze środowiskiem akademickim w Polsce); standardy te powinny zostać udostępnione uczelniom jako narzędzie służące autoweryfikacji stopnia przygotowania instytucji do przeciwdziałania zagranicznym ingerencjom.
3. Warto zidentyfikować uczelnie najlepiej przygotowane pod względem ww. procedur; wdrożone przez nie rozwiązania mogłyby posłużyć jako dobre praktyki dla innych instytucji.

Rekomendacje (2)

4. Badanie wykazało, że najslabiej rozwinięte są procedury reagowania na przypadki ingerencji zagranicznych. Należałoby opracować wytyczne dla uczelni w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z instytucjami państwa, takimi jak Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego czy Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
5. W ankiecie stosunkowo rzadko wspomiano o szkoleniach dla pracowników uczelni uwrażliwiających na problem zagranicznych ingerencji oraz o spotkaniach dla przyjmowanych na uczelnię studentach cudzoziemcach na temat obowiązujących na uczelni zasadach i wyznawanych wartościach. Warto promować wśród uczelni te formy zapobiegania zagranicznym ingerencjom.

Dziękuję za uwagę!